

Smernice uporabe generativnih vsebin umetne inteligence v digitalnih izdajah POP TV d.o.o.

Evolucija umetne inteligence na področju medijev v vseh svojih oblikah predstavlja ogromno priložnost za inovativno in kreativno izboljšavo našega dela. Sisteme generativne umetne inteligence vidimo kot izjemno priložnost za hitrost, produktivnost in kakovost naših objav. Odgovorna uporaba lahko prinese veliko prednosti tudi pri obveščanju javnosti.

Napredek in posledična razširjenost uporabe v novinarskem delu pa bi utegnila predstavljati vrsto etičnih dilem. Uporaba GUI je v novinarstvu še posebno občutljiva in ne sme vplivati na javni interes celovitosti obveščnosti. Novinarji moramo ne glede na tehnologijo zagotoviti resnične in zanesljive informacije. Ohraniti moramo etična merila, preprečiti tehnološko pristranskost, neenakosti in varnost družbe zaradi vpliva možnih dezinformacij.

Nobene oblike sistemov umetne inteligence ne vidimo kot zamenjavo za novinarje. GUI uporabljamo samo v primeru, ko je to v interesu javnosti, uporaba nikoli ni namenjena sama sebi. S temi smernicami postavljamo transparentna pravila uporabe, ki služijo tudi v oporo novinarjem pri uporabi.

Glavna načela

- Generativna umetna inteligenca ne sme nikoli omajati zaupanja javnosti v naše delo.
- Uporaba je transparentna in jasno označena.
- Uporaba mora biti odgovorna in za vsako objavo je odgovoren urednik. Nobena objava ni avtomatizirano objavljena brez človeškega nadzora.
- Urednik mora odobriti uporabo GUI v novinarskem delu.
- Vsaka uporaba mora biti v skladu z uredniško politiko spoštovanja moralnih in etičnih kodeksov v novinarstvu, kjer zasledujemo predvsem točnost objav, nepristranskost in spoštovanje pravice do zasebnosti.

Te smernice so pravilo uporabe tako za novinarje in ustvarjalce vsebin v uredništvu informativnega programa POP TV kot za vse zunanje sodelavce, ki nam pomagajo ali sami ustvarjajo vsebino. Služijo tudi kot nasvet vsem našim novinarjem in urednikom ob vseh dilemah uporabe v katerikoli fazi ustvarjanja našega programa.

Za izdelek generativne umetne inteligence smatramo vsak rezultat v obliki teksta, slike, video zapisa, govora ali glasbe, ki nastane kot posledica zahtevanega ukaza v programih, ki uporabljajo modele umetne inteligence.

Umetna inteligenca lahko v novinarskem delu igra vlogo tudi pri zbiranju, urejanju, izdelavi in distribuciji novic, kot so članki, poročila, ilustracije, infografike itd. Pri takšnih delno ali popolnoma avtomatiziranih procesih igrajo ključno vlogo uredniške odločitve.

Pri uporabi generativne vsebine, ustvarjene s pomočjo umetne inteligence, zasledujemo predvsem načelo transparentnosti in načelo uredniške, človeške odgovornosti. V nobenem primeru tehnologija ne more in ne sme vplivati na standarde novinarskega dela in jo obravnavamo kot koristen pripomoček pri avtomatizaciji določenih novinarskih opravil. Dela,

ustvarjena z GUI, ne morejo, niti ne smejo, nadomestiti novinarskih izdelkov. Uporaba GUI ne sme vplivati na načela novinarske etike in kodeksa.

Uredniške odločitve niso nikoli avtomatizirane in za vse odločitve je odgovorno uredništvo, oziroma na končni stopnji odgovorni urednik. Uredništvo je vedno odgovorno za objavljeno informacijo, ne glede na to, kako je nastala in ne glede na medij ali obliko, v kateri je dostopna javnosti.

V primeru dvoma uredništva o verodostojnosti gradiva, tega ne bomo uporabili. Če pa so novica, multimedijsko delo ali drugačna objava, ustvarjeni z umetno inteligenco, predmet novice, se ta lahko objavi, če je kot takšna jasno označena.

Urednik vsako objavljeno informacijo obravnava enakovredno, bodisi je narejena povsem s pomočjo GUI, bodisi je bila ta uporabljena delno, ali pa sploh ni bila uporabljena.

Uredništvo transparentno komunicira o avtomatizirani produkciji novic in personalizaciji ponujenih novic, tako da je uporabniku jasno, kdaj izdelava oziroma izbor novic temelji na umetni inteligenci.

Učenje algoritmov in pristranskost algoritmov GUI

Uredništvo se zaveda, da so rezultati, ki jih ustvari umetna inteligenca, določeni z algoritmom in podatki, iz katerih se je algoritem učil in odločal. Zato mora uredništvo skrbeti za odgovoren razvoj sistemov, ki jih v celoti ali delno poganja umetna inteligenca. Uredništvo se ne prebota izobražuje o prednostih in slabostih uporabe sistemov umetne inteligence. Skrbi za uporabo in izvajanje odgovornih načel pri usmerjanju razvijalcev sistema, predvsem zaradi nadzora nad viri in odpravljanja pristranskosti ter zanesljivosti novinarske produkcije. Tako algoritem kot viri podatkov o usposabljanju lahko povzročijo pristranskost ali netočnost v rezultatih umetne inteligence.

Zato v informativnem programu POP TV porabo GUI uvrščamo med nepreverjene vire. Uporaba ne sme vplivati na interpretacijo ali dojetje vsebine.

Globoko ponarejanje – deep fake

Generativna umetna inteligenca zlonamernim uporabnikom olajša namerno širjenje dezinformacij s spremenjenimi besedami, fotografijami, videoposnetki ali zvokom, vključno z vsebino, ki morda nima znakov spremembe in je videti realistična ali pristna. Takšna objava je prepovedana in je dovoljena samo kot predmet novice ob tem, da je tako tudi ustrezno označena.

Uredništvo mora še posebej paziti, da se izogne tudi nenamerni uporabi takšne vsebine. Za prepoznavo globoko ponarejene vsebine ali drugačnih dezinformacij se novinarji usposabljajo v uporabi različnih tehnik prepoznavanja, vključno s poskusom prepoznavanja vira izvirne vsebine, izvajanjem povratnega iskanja slik, da bi preverili izvor slike, in preverjanjem poročil s podobno vsebino iz zaupanja vrednega vira.